

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Saxonia Catholica, Hoc Est Christianae Fidei, Qvam Ad
Salvtem Animarvm Aviti Avgvstae Domvs Saxonicae
Principes, Reges, & Imperatores coluerunt, Gloriosa
Confessio**

Cutsemius, Petrus

Coloniae Agrippinae, 1621

Avthor Caesareae Electionis Per Septem Dvntaxat Principes, tres
Ecclesiasticos, & quatuor laicos, est Innocentius Papa IV.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11884

Ecclesie, per luminare maius Christi Vicarium illustratum. Hic est, qui materialem gladium ad ipsius nutum excutit. &c. Sed necesse non est (quæ enim assertionem præcedente dixi hætenus, superabundanter dixi) quæstionem tam nobilem, tantique momenti, & in qua vertitur honor S. Romanæ Ecclesie, omnium fidelium Matris, & gentium Principis, à qua pendet S. Romani Imperij dignitas, & salus, velle nostris definire coniecturis, aut rationibus astruere probabilibus.

AUTHOR CAESAREAE ELECTIONIS PER SEPTEM DVNTAXAT Principes, tres Ecclesiasticos, & quatuor laicos, est Innocentius Papa IV.

V. Positio. **I**GITUR quinto, saluo vniuscuiusque sensu, & arbitrio, certa stat apud me omnino ac indubitata sententia, septenarium Principum Electorum numerum sancivisse, ac instituisse Papam Innocentium IV. in Concilio generali Lugdunensi I. postquam Friderico II. synodaliter excommunicato omnis Imperij potestas, & auctoritas fuit abrogata Anno. 1245. Quod in suis refert & attestatur Chronicis, eodem vixit, & scripsit tempore, Matthæus Parisiensis, qui historiam suam perduxit usque ad

que ad annum 1250. vti ipse ad calcem libri
 his indicat verbis: *Hic terminantur fratris Mat-*
thæi Parisiensis, Monachi S. Albani Chronica, quæ
pro vtilitate posteritatis subsēcuturæ, Dæi pro a-
more, & B. Albani Anglorum protomartyris hono-
re, ne memoriam euentuum modernorum vetu-
stas, aut obliuio deleat, literis commendauit. Sed
 quia liber editus est à Sacramentarijs & vvin-
 glianis Tiguri, & prius à Calvinistis An-
 glicanis Londini, Anno 1571. nec paucis in
 locis vitiat; Author etiam in sedem A-
 postolicam iniquior, subinde eam suis cauil-
 lis, & calumnijs pupugit, sinceriores Catho-
 lici authorem, eiusq; librum contemptime-
 leuant, & aspernantur. Nec iniuria: vtrum-
 que ipsemet non minus queror, & doleo. In
 re tamē vera nullius puto testimonium, cum
 opus est, respiciendum, quia non quis, sed quid
 dicatur, semper attendendum. Non enim con-
 tinuō omnia mali hominis mala sunt & falsa,
 quæ dicit, aut scribit. Et tantū abest, vt hære-
 tici & vvingliani, siue Calvinistæ, fictè talia
 libro manuscripto insperferint, aut inserue-
 rint, vt mirer illos eiusmodi, antequā typis
 euulgarēt, pro ingenio suo, ex odio Pōtificis,
 & veritatis, prorsū nō erasisse, aut liturā indu-
 xisse. Quod desuper obijcitur illi, quod fuerit
 Monachus in Anglia, in cella sua delitescēs,
 ideoq; acta Cōcilij trās mare ad ipsū minimē
 peruolitarint, id humana suggerit non ratio.
 sed

sed passio. Etiam Angli dicto generali Concilio interfuere, à quibus, si ipsemet præfens non fuit, accipere potuit. Quo autem pretio scripta illius æstimanda sint, grauißima duorum sæculi nostri eruditissimorum S. R. E. Cardinalium censurâ appendam. Cardinalis Bellarminus in libro suo de scriptoribus Ecclesiasticis ad annum 1245. De Matthæo Parisiensi in obseruatione sic ait: *Hæc historia multa habet scitu digna, præsertim de rebus Ecclesiasticis, de Concilio Lugdunensi; de dissidio inter Ecclesiam & Imperium. Sed quoniam edita est ab Hæreticis Tigurinis, cautè legenda est: non pauca enim leguntur tum in ipso libro, tum in notis marginalibus, quæ videntur addita ab hæreticis ad inuidiam constandam Ecclesie Romanæ.* Cardinalis Baronius Tom. 10. ad annum 996. Vbi quæstionem hanc de septemuiratu non leuiter tractat, sic ait: *A quo libro (Matthæi Paris.) si quis demat calumnias, inuectiuas, dicacitates, & blasphemias in Apostolicam Sedem frequenter iteratas, aureum sanè dixerit commentarium, utpotè quod ex publicis monumentis totidem verbis redditis, ut dictum est, egregiè contextum, & coagmentatum inueniatur. In quo quidem inter alia nobilia monumenta habentur Acta Concilij Lugdunensis Oecumenici, cui interfuerunt imprimis ipse qui indixit, Innocentius, Papa quartus, anno Redemptoris millesimo, ducentesimo, quadragesimo quinto, simulque duo Patriarchæ*
 Orien.

Orientalis, Constantinopolitanus videlicet, & Antiochenus, suamque presentiam eidem exhibuit Imperator Constantinopolitanus; præter alios Principes, Regumque Legatos, post præsides diuersarum Ecclesiarum In eo autem post excommunicationis sententiam promulgatam ab ipso Pontifice in Fredericum Imp. post tractationem eorum, quæ spectant ad expeditionem in subsidium terræ Sanctæ, complura alia ad statum Ecclesiæ benè disponendum constituta sunt, & inter alia titulus est additus de Electionibus ob litium decisionem, in eoque simul septem definiti ab eodem Pontifice Electores Imperatorum; nempe hi ex laicis, Dux Austriæ, Dux Bavarie, Dux Saxonie, Dux Brabantie, qui & Louania. Ex prælatis Archiepiscopus Coloniensis, Archiepiscopus Moguntinus, Archiepiscopus Salisburgensis. Hæc Baronius ex Matthæo Parisiensi, & de illo.

Nec, inquam, obstat, quod alios, aut non omnes eosdem Principes septem viros, qui à principio soli munere isto perfuncti fuerunt, referat ad eligendum in eo concilio deputatos. Etenim distinguere hic oportet inter Pontificis decretum siue statutum, & eiusdem consilium, seu placitum. Pontifex pro electionis faciliore & meliore in posterum modo definiuit septenarium Principum Electorum numerum, quo comprehensos voluit ex principalioribus tres Ecclesiasticos, & tres laicos cum quarto, loco Defini-

K

toris,

toris, & Arbitri. Decretum hoc illius stat firmum, & inuiolabile, donec ipse reuocet; neq; licet vel Imperatori, vel Interregibus, aut etiam omnib; coniunctis Principibus, numerū istū Electorū à Pontifice sacratū tollere, vel immutare, numero isti alios addere, vel demere. Vnde patet Romanū Pontificem quotiescunq; hic ordo, vel numerus turbatur, vt cum vnus alterius Electoralem dignitatem, & regnum, seu prouinciam iure, vel iniuria suā coniungit & copulat, ius habere se interponendi, & monendi Imperatorem, aliosque Electores Principes, ne septem candelabra ab Ecclesia in Imperio ad prælucendum alijs posita, patiantur redigi ad sex, vel vt verbis vtar Ludouici Electoris Palatini, ne ex præelectis arboribus, quæ germinant illum qui fræna Romani Imperij teneret, vnā vel alteram sinant minui, excidi, alij complantari, aut vllō modo sterilefcere, & perire.

Illi verò, quos Matthæus Principes Electores in prædicta Synodo deputatos enumerat, ex consilio Pontificis tunc propoliti, vel nominati videntur; vtpotè qui illi tunc temporis præ cæteris visi fuerunt eminentiores, vel officio isti aptiores. Cur autem Regem Bohemiæ (Rex enim iam tunc erat, & Reges huc vsque permanserunt ab* Ottho-
 caro, cui, & vxori eius Moguntia Regiam dedit coronam Philippus, An. vt habetur in
 Fragmen-

* alij Premislaum
 vocant.

Fragmēto Historico, quod Argentinēsi præ-
 mittitur, 1198.) præteriuerit vnū ex Magnati-
 bus S.R. Imperij eminentissimū, fecit forte iā
 existentis peculiaris Regni ratio. Alioqui &
 ipsi à tēpore, quo recepti sunt in fidē, & cliē-
 telā Imperatoris, electionibus per generales
 curias celebratis electores interfuerūt; quod
 publicis declarauit literis Erfurdix datis 6.
 Cal. Octob. Anno 1290. Imp. Rudolphus
 Habsp. Principes autem Imperij, qui septe-
 narium Electorum numerum in Concilio
 definitum postea acceptarunt, Friderico de-
 mortuo, (viuentem enim, licet excommuni-
 catum, & depositum, pleriq; adhuc fouebāt)
 aliquos Electores in eo nominatos, ipsi inter
 se mutuo consensu, præuia quadā libratione,
 mutauerūt in eos, qui ex tunc huc vsq; ad e-
 ligendum confederunt. Neq; legitur, quod
 scio, Pontificē, qui intimam Principum, vel
 prouinciarum notitiā non semper habet, fa-
 ctum improbasse. Imò, vt hoc sub correctio-
 ne dicā, ad Imperatorem, & tempore interre-
 gni, ad congregatos imperij Principes spe-
 ctat de suis tractare differentijs, alijsque in
 Imperio occurrentibus causis, & necessitati-
 bus, authoritate propriā, & absolutā, modò
 stet, quoad Electores vtriusq; status Principū
 ordo, & numerus Apostolicā authoritate sã-
 citus; neq; in eo præualeāt ob labem aliquam
 ab Ecclesia denunciati. Hac authoritate, &

iure suo nifus, Serenissime Princeps, Carolus V. gloriosissimæ memoriæ Imperator, in VVitikindea familia tua Ioh. Fridericum Friderici II. ex filio seniore Ernesto pronepotem, sibi obstrepentem, armaq; inferentem, deuictum, & captum d. 24. April. Ann. 1547. Electoratu Saxonix exiit die 18. mensis sequentis Maij: Mauritium verò ex eadem familia, eiusdem Friderici II. ex filio iuniore Alberto Animoso similiter pronepotem, Electorem instituit, cui, sine prole mascula mortuo, germanus frater Augustus, auus tuus, successit.

Porro hunc Principum consensum expressè indicat, Albertus, Abbas Stadenfis, & opinione meâ, alius posterior, libro iam absoluto inseruit loco quem putauit commodo, ad an. 1240. dum ait: *Papa Gregorius insolentias Imperatoris contra Ecclesiam metuens, Principes super electione alterius sollicitauit, sed nihil profecit, quia quidam Principum ei rescripserunt, non esse sui iuris Imperatorem substituere, sed tantum electum à Principibus coronare. Electio enim ad illos dignoscitur pertinere. Ex prataxatione Principum & consensu eligunt Imperatorem Treuirensis, Moguntinus, & Coloniensis; Palatinus eligit, quia dapifer est; Dux Saxonix, quia Marscalcus, & Margrauius de Brandenburga, quia Camerarius. Rex Bohemix, quia pincerna est, nō eligit, quia Teutonicus non est.* Loquitur iuxta conditionem vel statum sui temporis. Hæc

Hæc, inquam, (cuiuscunque sit) ad locum istum appolita explicatio, & textui inserta, cum historia quam narrat, parum bene cohæret, & respectu temporis quo refert, veritati non congruit. Imò omnium Electionum exemplis præcedentibus, & sequentibus, quæ Albertus ipse denarrat, repugnat. Neque enim Imperator Fridericus qui tunc, & decennio adhuc post, vixit, neque etiam ante ipsum vllus alius ab ijs septem duntaxat Principibus fuit electus, quod inductione exemplorum manifestum feci suprâ. Imo talis inter eligentes Principes ordo necdum fuit, vti ostendam infrâ: ita vt securè affirmare a usim illam posterius (nescio à quo) contextui infertam esse. Satis tamen validè declarat, postquam Papa septem duntaxat ad eligendum ordinavit, illos ipsos, qui soli ad nostram usque ætatem elegerunt, ex prætaxatione principum & consensu eligere. Quando autem, & vbi, hoc est, quo temporis præcisè die, ac loco, hæc Sanctio Apostolica de septenario Principum Electorum numero in Concilio Oecumenico Lugdunensi. I. lata; in Electione verò Regis Rodulphi Habsp. omnium primò practicata, vel in vsum tracta, à primatibus Imperij per prætaxationem Principum, & consensum in certas Personas, recepta fuerit, & talib. Principibus appropriata, necdum comperi. Verisimiliter tamen

contigisse in generali curia Francofurti paulò antè electum Rudolphum; cum iam ad eligendum Regem conuenissent, colligimus ex Fragmenti Historici, quod Chronicon Argentinensis præcedit, vltimis verbis: *Cum autem Regnum Romanorum vacaret à tempore Richardi Regis, qui Romani Imperij (licet profecisset modicum) assumpsit gubernacula gubernanda, & nullus Alemannia Principum propter metum Aliquorum Alemannia, sibi Romani Regni Regimen assumere vellet, qui partem imperatoris & suorum contra Ecclesiam fouebant; & medio tempore in partibus Alemannia, & aliarum circumiacentium per diuersos spoliatores viarum & nobiles ipsius terræ fuerint insolentia perpetrata quàm plurimæ, tempore Gregorij Papæ decimi, apud quem per diuersos Alemannia nobiles, & alios transeuntes sæpe & sæpius querimonia super tanta importunitate vertebatur, inito consilio præcepit Principibus Alemannia Electoribus duntaxat, vt de Romanorum Rege, sicut suâ ab antiqua, & approbata consuetudine intererat, prouiderent, infra tempus eis ad hoc*
*statutum. de Papa Gregorio *statuto: alias ipse de consensu Cardinalium, Romani Imperij prouidere vellet desolationi.

Mandato autem Apostolico viso ab ipsis Principibus & recepto, conuenerunt apud Fanckenfurt, de electione Romanorum Regis tractaturi. Qui vtrique se electores diuersis inter se tractatibus & diuer-

diuerticulis habitis non poterant de electione concordare, reducentes sibi inuicem * memoria vniuersorum Nobilium per omnem gyrum Alemaniae regionis. Qualiter autem vltimò concordabant in Dominum Rudolphum Comitem de Habespurg, eligendum in Romanorum Regem, in sequenti opusculo patebit. His additur FINIS.

* memoria vniuersorum.

Sextò ; postquam inter Principes numerus Electorum septenarius receptus est, & certis personis, aut prouincijs, accommodatus, à quibus omnium primus electus fuit dictus Rudolphus, lites aliquæ oriri cæperunt, contendente Henrico, Duce Bauariæ contra Ludouicum Comitem Palatinum fratrem seniore, cui ipse nō minus, quàm alij coelectores potestatem fecerat sæpeditum Rudolphum in Regem eligendi. Imperator Rudolphus iudex, accepti beneficij memor, & gratus agnoscit beneuolentiã, & suffragiũ pro se prædicti Hærici sicuti & aliorũ coelectorũ, Ludouico fratri cõmissũ, & ne recēs positum fundamentũ per septem duntaxat Principes Regem eligendi, adiiciendo octauũ, ipse subruat, declarat vtriusq; fratris Henrici Bauariæ Ducis, & Lodouici Comitis Palatini vota pro vno in septem Electorũ vocibus esse cõputãda, ostendēs etiã Bauariæ Ducẽ olim Richardũ, (imò & Fridericũ, II. & Reges alios, quod attestatur Abbas Vrsp. & alij) tãquam è primarijs vnũ voto suo elegisse. Verũ placida

VI. Positio.

illa accommodatio posteritati, & futuris temporibus non benè inferuire potuit. Itaque Rudolphus postea Comes Palatinus cum germano fratre Ludouico, qui sequente anno in Regem Romanorum electus fuit, inter se pacti sunt, vt alternatiuè posthac eligerent, Monachij, Anno 1313. Filij quoq; vtriusque fratris, Regis Ludouici, & Rudolphi, vt parentum tale pactum magis confirmarent, ipsi in eundem pro se, & suis hæredibus, concordarunt sensum, cuius pacti vigore, & intuitu Stephanus, Dux Bauariæ, peculiare publicè edidit literas: Ne quis ius suum quod habere noscitur cum alijs Coelectoribus in electione Regis Romanorum, interuertat, illi quicquam derogat, aut quomodocunque præiudicet. Anno 1338.

Superuenit postmodum casus ille, quo contra Ludouicum fulmine Apostolico excommunicatum, & deiectum suscitatur, & eligitur Carolus IV. Is Imperator propensior in Comitem Palatinum, quam Ludouici Bauari, in cuius locum surrogatus erat, posteros, per Cæsareum Decretum aureæ Bullæ insertum, Electoralem dignitatem Comitatus annexit Palatinatus, vt qui eum possideret, perpetuus Elector esset, Noribergæ An. 1356. magis personas intuitus, quam Prouinciarum dignitates. Constat enim antiquitus Bauariæ regnum, & postea Ducatum semper maioris

maioris æstimatum fuisse, quàm Comitatum Palatinatus, vti apud Ditmarum & alios videre est. Exinde verò temporis, quo Comites Palatini potiti sunt Electoratus dignitate, titulum Comitatus (quãuis & ipse Principatus fuerit, *eine gefürstente Graffschafft*) ducatu prætulerunt. Duces Bauariæ eiusdem stirpis Principes eandem puto ob causam in hoc sese conformarunt; tamen Pontifex Rom. Clemens V. magis ex ratione, & Apostolicam sequens institutionem Rudolpho Electori Palatino hoc titulo tanquam insigniori scribit: *Clemens Papa V. dilecto filio, nobili viro, Rudolpho Duci Bauariæ. &c.*

Eodem fermè tempore motæ fuerunt ab alijs quoque controuersia Saxonum contra Brandenburgenses, quas nonnullorum diremit, & sustulit ipsa mors. In locum quidem VValdemari Marchionis Brandeb. Electoris, sine filijs, & valdè propinquis mortui, Rex Ludouicus Bauarus instituit in Comitibus Naumburgensibus, Anno 1319. filium suum Ludouicum, cui sine prole mascula mortuo in electorali Marchia successit frater eius Ludouicus iunior, *Romanus* dictus, quod Romæ natus esset.

Deinde, ipse ordo inter Electores Septēuiros, si historicis credimus, & exemplis, tunc temporis, quoad nonnullos, non fuit certus, vel omnino idem, qui declaratus fuit postea in Aurea Bulla.

* pag. 135.
 *al. Wal
 ramus.
 pag. 436.
 pag. 150.
 Notetur
 sæculum
 plenum
 turbarum.
 Eo tempo-
 re conten-
 tio fuis, nõ
 solũ quis
 legitimus
 esset Im-
 perator,
 sed & qui
 Electores.
 Electorũ
 quoq; no-
 mina ita
 variant, vt
 vna perso-
 na modo
 hoc, modo
 alio appel-
 letur no-
 mine, quia
 eorum ali-
 qui bino-
 nymi fue-
 runt.

Qui enim pro electione Caroli IV. in lo-
 cum Ludouici IV. à Papa Clemente VI. ex-
 communicati, *ad Villam Rens super Rhenum, ad
 feriam quartam post Margaretæ sub An. Do. 1346.*
 conuenerunt Electores, hoc ordine recēsen-
 tur ab Alberto* Argentinesī, Balduinus Tre-
 uirensis, *V Valderamus Colonienfis, Gerla-
 cus (qui recens in locum Henrici à Papa ex-
 communicati suffectus erat) Moguntinensis,
 Rudolphus Dux Saxonix, & Iohannes Rex
 Bohemix. Eodem quoq; numerantur ordi-
 ne à Rebdorfio, nisi quod hic post Ioh. Regē
 Bohemix Rudolphum Saxonix Ducem col-
 locet. Similiter anno sequente 1347. Ludoui-
 co iam mortuo, rursus conuenerunt in cam-
 po prope Francofurtũ quatuor Principes E-
 lectores, vt refert idem Argentinensis, ibique
 elegerunt in despectum, & reprobationem
 Caroli, Guntherum, Comitem de Svartzē-
 burgh, videl. Henricus (de quo iam iam dictũ
 est) depositus Archiepiscopus Moguntinus,
 Ludouicus (filius Regis Ludouici Bauari, in
 locum V Valdemari absq; liberis defuncti, à
 patre institutus) Marchio Brandenburgensis,
 Rudolphus Comes Palatinus Rheni, & Eri-
 cus Dux Saxonix, qui cum Rudolpho paulo
 antè dicto, agnato suo contendit de Electo-
 ratus dignitate.

Sed, fateor, priuati scriptores non seruant
 semper legitimum inter viros Principes or-
 dinem

dinem, ostendam itaq; ex authenticis literis ipsorum Principum Electorum; Moguntini, & Treuirensis, pro electo Ludouico Bauaro ad futurum (quia Sedes vacabat) Pontificem romanum scriptis, quas* nuper publicas fecit *An. 1618. in *Defenso Ludouico &c.* Ioh. Georgius Heruuartus ab Hohenburg, Serenissimi Bauariæ Ducis consiliarius, & ordinum prouinciæ Cancellarius, non prorsus eundem qui nunc est, fuisse sæculi istius ordinē inter Electores saltē sæculares. In ijs clarè videmus vltimum tenere locum Iohannem Ducem Saxonie, penultimum VValdemarū Marchionem Brandeburgensem. Et vt hoc maioris elucidationis addam, fuerunt duo isti postremi Electores inter se agnati, oriūdi à cōmuni progenitore* Alberto Vrso, Comite Ascaniæ, ex cuius stirpe adhuc supersūt Duces inferioris Saxonie Laoburgenses, & Principes Anhaltini.

*euoluatur Genealogia apud El. Reusnerū.

Septimò, Septenarius vtriusq; status Principum Electorum numerus, ordo, differētia, dignitas, officium, &c. qualiter in aurea sua Bulla Noribergæ in publicis Comitijs Ann. 1356. declarauit Imperator Carolus IV. omnia in illū vsq; diem, quo Diuus Ferdinand. II. Austriacus concordī septem electorum suffragio, Francofurti A. Chr. 1619. d. 28. Augusti electus, & 9. Septemb. Coronatus (cui à Deo viuere, & vincere precamur) Imperij molē suis suscepit humeris, Dei Opt. Max. & Sanctæ Sedis Apostolicæ gratiâ, perstiterunt

VII. Post-
ria.

salua, deincepsq; spero perfluent. In qua, si quâ temporum malignitate, vel etiam prosperitate veniunt, posthac interpolanda, de ijs despiciat ipse Augustus. Hęc sunt, Serenissime Princeps Elector, quæ occasione Papæ Gregorij V. ex antiqua familia tua quondam orti, primi Authoris, vt Romanorum Regis, in Imperatorem promouendi, electio per libera Imperij Procerum vota fieret, de ipsis Electoribus exinde temporis huc vsq; in gratiam, & honorem inclytæ Domus Saxonicæ libens dixi.

Progredior nunc in Gregorio V. in quo hoc vnum maximè doleo, quod ei, optimo Pontifici supra ætatem prouido, & sapienti, tam breuem fata concesserint vitæ mensuram ad explendum Apostolicum munus suamque sanctitatem orbi patefaciendam. Sedit enim annos tantum duos, menses octo, & dies octodecim, computato Pontificatus initio à mense Iunij, *Anni 996. vsq; ad obitum eius, qui contigit Ann. 999. *d. 18. Febr. quod sepulchri eius in Basilica S. Petri epitaphium clarè ostendit.

*al. Anno
997.

*Ditm. ramenten lib. 4. bene, inquit, dispositis Romæ omnibus, 2.

Non. Febr. id est 4.

Febr. obiit.

*Hic quem tegit humus, oculis, vultuq; decorum,
Papæ fuit quintus nomine Gregorius.*

*Ante tamen Bruno, Francorum Regia proles,
Filius Ottanis de genetrice Iudith.*

*Lingua Teutonicus. VVangia doctus in vrbe,
Sed iuuenis cathedram sedit Apostolicam.*

Ad

Ad binos annos, & menses circiter octo,

Ter senos Februo commemorante dies.

Pauperibus, diues per singula sabbatna vestes

Diuisit; numero cautus Apostolico.

Vsus Francigena, vulgari, & voce Latina,

Instituit populos eloquio triplici.

Tertius Otto sibi Petri commisit ouile;

Cognatis manibus vinctus in Imperium.

Exiit & postquam terrena vincula carnis

Aequiuoci dextro substituit lateri.

Non fuit dum sedit Pontifex, in vitijs reprehendendis, & castigandis timidus, aut remissus, neq; pepercit personis summae etiam dignitatis, quae correctione opus habebat, quod de eo testatur Pontifex Leo IX. in sua ad Henricum I. Galliae Regem epistola, cuius patrem Robertum, Hugonis Capeti filium, Gregorius coegit dimittere thoro illicito personam quam duxerat, sibi affinitate iunctam, & meritis affecit penis eum, & Episcopos talibus qui nuptijs consenserant. *Pater tuus, inquit Leo, Robertus, laude, & consultu Episcoporum Regni tui, Bertam, matrem Odonis Comitis, sibi duxit uxorem, ob quam rem, quoniam sibi erat affinitate coniuncta, ab Antecessore nostro Gregorio Quinto cum Episcopis, qui placito interfuerunt, reprehensi sunt. Postea ad Sedem Apostolicam venientes, cum satisfactione sumpta penitentia, redierunt ad propria.*

Contulit quoque Gregorius extremo vi-

tae an-

*apud Sur.
tom. 2. d. 16
Martij.

tæ anno S. Hereberto, recens Colonie electo Archiepiscopo, pallium quod vocant, vt testatur *Rupertus Abbas Tuitiensis in vita S. Hereberti, ca. 10. quo confirmauit eum in sana doctrina, & verbo vitæ, quod suis mox prædicaret subditis.

Si quis igitur ex priscis Saxonie Principibus posteros, & modernos docere posset Catholicæ religionis, & saluificæ fidei veritatem, næ erit hic ipse Bruno, dictus Gregorius, qui tempore suo vniuersæ Ecclesiæ, totique orbi Christiano Pastor præfuit & Doctor, omnes Christi fideles in pietate, & disciplina, ac moribus pauit, erudiuit, & direxit ad sempiternam cælestis vitæ beatitudinem: Nec ille quicquam in maiorum, ac prædecessorum suorum institutis, quæ ad fidem, & salutem pertinent, mutauit, ijs superaddidit, illisue detraxit, quod nec successores fecisse eum ratione dici potest. Cur igitur illum ex cathedra S. Petri docentem audire Domus Saxonica detrectat? & vitiosum Monachum ex cænobio pietatis & disciplinæ S. Augustini fugitiuum sequi mauult? Nos omnes Catholici, & quotquot Christiani censeri volumus, Gregorij, tanquam summi aliquando Pastoris, vocem, & ductum, nunc sicut tunc, ex Christi præcepto, audimus, & sequimur vtrò; præsertim si quandoq; affectus etiam homines trahunt, nos, inquã Germani, Germani

mani Pontificis, & nonne multò plus sanguinis amorè vos Saxones Principes Saxonis Pontificis, vestri confanguinei?

DE S. BONIFACIO, RVSSORVM
APOSTOLO, ET MARTYRE.

Contemplemur nunc & alterum Saxonicorum Principum decus, S. Bonifacium, cuius quidem genealogiam necdum habeo satis exploratam. Interim historiæ antiquæ, & familiaris illius cū Imperatore Ottone III. conuersatio, satis clarè indicant, fuisse illi genere iunctum, adeoque charum, vt ipsum Animam suam nominare soleret. Quæ enim & qualia de illo testetur, qui proximè temporibus illis vixit Petrus Damiani, vir Sanctus, in vita B. Romualdi, cuius S. Bonifacius Cap. 28. 2. apud Sur. tom. 3. in mense Iun. discipulus fuit, verbis proprijs hic subiiciam. *Hic Regis fuerat cōsanguineus, & ita charus, vt Rex illū non alio vocaret nomine, nisi Anima mea. Erat autem apprimè liberalium artium doctrinis instructus, maximeque in modulationis musica studijs approbatus. Is itaque cum in Cappella Regia moraretur, videns Ecclesiam antiqui Martyris Bonifacij, quæ est Romæ in Auentino, in exemplo sui æquiuoci ad martyrij desiderium prouocatus ait: Cur ergo etiam ipse martyr esse non debeo? Post hæc igitur Monachus factus, tantâ se abstinentiæ frugalitate constrinxit, vt sæpè*
Domis-